

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 22

(2005–2006)

Om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd og lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet av 10. november 2005,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Arbeids- og sosialdepartementet legger med dette frem forslag til endringer i

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering

I proposisjonen foreslås materielle endringer knyttet til budsjettforslaget for 2006.

Endringene i folketrygdloven gjelder:

- *Behovsprøvd barnetillegg til mottaker av tidsbegrenset uførestønad (punkt 2)*

Mottaker av tidsbegrenset uførestønad skal få rett til behovsprøvd barnetillegg etter samme regler som uførepensjonister. Samtidig foreslås at det standardiserte barnetillegget faller bort.

- *Ferietillegg i dagpengeordningen (punkt 3)*

Det innføres ferietillegg til dagpengene slik ordningen var før 1. januar 2003.

- *Utvidet rett til graderte pleiepenger (punkt 4)*

Forslaget gir rett til graderte pleiepenger til personer med omsorg for barn som i utgangspunktet trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men hvor det er etablert avlastningsordninger.

- *Presisering av lovhjemmel for rett til attføringspenger når attføringssak avsluttes av helsemessige årsaker når personen skal vurderes for andre trygdeytelser og utvidelse av perioden for slike vedtak (punkt 5)*

Departementet foreslår at folketrygdloven § 11–9 andre ledd endres slik at det kommer klart fram av loven at det kan gis vedtak om attføringspenger i en begrenset periode etter at attføringssaken er avsluttet av helsemessige årsaker når personen skal vurderes for andre trygdeytelser. Det forskriftsfestes at slik ytelse skal kunne tilstås i inntil 16 uker. Samtidig foreslås det at overgangsordningen med forlengelse av attføringsvedtak i inntil sammenlagt 16 uker (8+8 uker) ved overføring fra trygdeetaten til Aetat i forbindelse med oppstart av attføring gjøres permanent.

- *Endring av perioden med rett til dagpenger under permittering (punkt 7).*

Det foreslås at periodens lengde ikke spesifiseres i lov, men at departementet gis hjemmel til å fastsette periodens lengde i forskrift.

Endringene i lønnspliktolven gjelder:

- *Endring av arbeidsgivers lønnspliktperiode (punkt 6 og 7)*

Det foreslås at arbeidsgivers lønnspliktperiode økes fra 5 til 10 dager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden. Videre foreslås det at perioden uten lønnsplikt som nå er på 26 uker i løpet av siste 18 måneder, ikke lenger spesifiseres i loven, men at departementet gis hjemmel til å fastsette periodens lengde i forskrift.

Forslaget om behovsprøvd barnetillegg til mottaker av tidsbegrenset uførestønad med virknings-tidspunkt 1. juni er anslått å gi en merutgift på 59,1 mill. kroner i 2006. Forslaget om å innføre ferietillegg i dagpengeordningen med virkning fra 1. juli 2006, vil innebære en merutgift i 2007 som departementet vil komme tilbake til i forbindelse med budsjettet for 2007. På lang sikt anslås en økning i dagpengeutbetalingene på om lag 750 mill. kroner. Forslaget om utvidet rett til graderte pleiepenger er anslått å gi årlige merutgifter på 12 mill. kroner. Forslaget om å utvide overføringsperioden med rett til attføringspenger og rehabiliteringspenger, er anslått å gi en merutgift på hhv. 4,7 og 3,7 mill. kroner i 2006. Forslaget om utvidelse av arbeidsgivers lønnsplikt innebærer en innsparing på 65 mill. kroner.

2 Behovsprøvd barnetillegg til mottaker av tidsbegrenset uførestønad – folketrygdloven § 3–15 andre ledd bokstav b, § 3–25 første ledd, § 3–26 tredje ledd bokstav e og § 12–13 nr. 1 tredje ledd og nytt fjerde ledd

2.1 Innledning

Departementet foreslår at mottakere av tidsbegrenset uførestønad skal få rett til behovsprøvd barnetillegg etter samme regler som uførepensjonister. Dette er et målrettet tiltak mot langtidssyke med lav inntekt som har forsørgingsansvar for barn. Departementet foreslår at behovsprøvd barnetillegg ikke skal regnes som pensjonsgivende inntekt.

2.2 Gjeldende rett

Tidsbegrenset uførestønad blir utregnet etter samme regler som rehabiliteringspenger og attføringspenger. Kompensasjonsgraden er på 66 prosent av tidligere inntekt. Stønadmottakere som forsørger barn under 18 år får barnetillegg med kr 17 per dag per barn. Barnetillegget utbetales uavhengig av inntekt.

Tidsbegrenset uførepensjon er generelt ingen lavere ytelse enn uførepensjon. Uførepensjon blir utregnet etter samme regler som alderspensjon. Gjennomsnittlig kompensasjonsgrad er mellom 50–60 prosent avhengig av tidligere inntekt. Uførepensjonister med forsørgingsansvar kan få behovsprøvd barnetillegg. Uavkortet tillegg utgjør 40 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Barnetillegget

blir behovsprøvd både i forhold til egen og ektefelles/samboers inntekt.

Uførepensjonister betaler lav trygdeavgift (3 pst.), mens mottakere av tidsbegrenset uførestønad betaler trygdeavgift etter samme sats som yrkesaktive (7,8 pst.). Begge grupper har krav på særfradrag.

2.3 Stønadsnivå

Tidsbegrenset uførestønad er generelt ikke en dårligere ordning enn uførepensjon. Mange stønadmottakere får en høyere stønad enn de ville ha fått som uførepensjonist. Dette gjelder blant annet kvinner som har vært ute av arbeid i perioder, men som er i arbeid på uføretidspunktet.

Stønadmottakere med lavt inntektsgrunnlag som har omsorg for barn vil derimot kunne komme dårligere ut med tidsbegrenset uførestønad enn med uførepensjon. Dette henger sammen med at det behovsprøvde barnetillegget er mye høyere for uførepensjonister. Likestillingsombudet har pekt på at enslige kvinner er en gruppe som ofte kommer dårligere ut med tidsbegrenset uførestønad enn om de hadde fått uførepensjon.

Det behovsprøvde barnetillegget til uførepensjonister er økt flere ganger, sist i 2002. Dette har vært et målrettet tiltak rettet mot barnefamilier med lav inntekt. Uavkortet tillegg utgjør for tiden 24 280 kr per barn per år. Til sammenligning utgjør det standardiserte barnetillegget til korttidsytelse i 2005 4 420 kr per barn per år. For uførepensjonister med flere barn vil barnetillegget kunne utgjøre en stor del av samlet stønad.

Fra 1. januar 2006 foreslår Regjeringen i Tillegg nr. 1 til St. prp. nr. 1 (2005–2006) å øke barnetillegget til rehabiliterings- og attføringspenger fra 17 kr til 27 kr per dag, eller 7 020 kr per år per barn.

2.4 Departementets vurdering og forslag

Hovedårsaken til at enkelte stønadmottakere med tidsbegrenset uførestønad kan få lavere ytelse enn de ville ha fått som uførepensjonister er at barnetillegget er vesentlig lavere for denne gruppen stønadmottakere. Ettersom de fleste som får innvilget tidsbegrenset uførestønad tidligere har hatt rehabiliteringspenger eller attføringspenger, vil stønaden ikke bli redusert ved overgang til tidsbegrenset uførestønad. De som får innvilget tidsbegrenset uførestønad vil likevel ofte sammenligne seg med uførepensjonister. Selv med en økning av det standardiserte barnetillegget slik som foreslått i rehabiliterings- og attføringspengeordningen kan differansen i stønad mellom de to ytelsene bli stor.

Boks 2.1 Forskjell på tidsbegrenset uførestønad og varig uførepensjon

Tidsbegrenset uførestønad beregnes på samme måte som rehabiliterings- og attføringspenger, som dagytelse (5 dager pr. uke i 260 dager pr. år). Grunnlaget for beregningen fastsettes ut fra pensjongivende inntekt i året før arbeidsevnen ble nedsatt med minst halvparten, eller ut fra gjennomsnittet av pensjongivende inntekt i de siste tre årene før, dersom dette gir et høyere grunnlag.

Tidsbegrenset uførestønad ytes med 66 prosent av grunnlaget for stønaden.

Hvis man for eksempel hadde 250 000 kroner i pensjongivende inntekt før arbeidsevnen ble nedsatt, vil tidsbegrenset uførestønad ytes med 165 000 kroner pr. år.

Uførepensjon blir i hovedsak beregnet på samme måte som alderspensjon. Uførepensjonen består av en grunnpensjon og en tilleggspensjon. Den som har liten eller ingen tilleggspensjon, får sært tillegg.

Tilleggspensjonen beregnes ut fra et sluttpoengtall som igjen avhenger av inntekten det enkelte år og av folketrygdens grunnbeløp. Sluttpoengtallet som et gjennomsnitt av de 20 beste inntektsårene legges til grunn ved beregningen av tilleggspensjon. Hvis en person hadde 250 000 kroner i pensjongivende inntekt før arbeidsevnen ble nedsatt, vil sluttpoengtallet være 3,12 basert på grunnbeløpet pr. 1.5.2005. Hvis sluttpoengtallet som et gjennomsnitt av de 20 beste årene var 3,12 for en uførepensjonist med 40 års opptjeningstid vil samlet uførepensjon i 2006 være mellom 143 897 og 145 884 kroner avhengig av hvor mange av de yrkesaktive årene som var før og etter 1992. Grunnbeløpet pr. 1.5.2005 er da lagt til grunn i beregningen av samlet pensjon.

Det ytes et barnetillegg på 17 kroner pr. barn pr. dag for mottakere av tidsbegrenset uførestønad. Dette tilsvarer 4 420 kroner pr. år. Barnetillegget er ikke behovsprøvd mot inntekt.

Mottakere av varig uførepensjon gis et barnetillegg pr. barn på maksimalt 40 % av folketrygdens grunnbeløp, tilsvarende 24 280 kroner pr. 1.5.2005. Dersom grunnpensjonen er redusert på grunn av manglende trygdetid, blir tillegget tilsvarende mindre. Tillegget er behovsprøvd mot begge foreldrenes inntekt dersom de bor sammen med barnet.

Uførereformen blir evaluert. Rikstrygdeverket har hatt ansvar for første fase av evalueringen. Evalueringsrapporten som gir et bilde av status per første halvår 2005 viser at de som blir innvilget tidsbegrenset uførestønad gjennomgående er yngre enn nye uførepensjonister. Kvinneandelen er høyere blant de som får innvilget tidsbegrenset uførestønad og langt flere er ugift, skilt eller separert enn blant nye uførepensjonister. Hele 47 prosent av stønadmottakerne med tidsbegrenset uførestønad har forsørgingsansvar for barn under 18 år, mens 8 prosent av uførepensjonistene har barn i denne aldersgruppen.

Evalueringen viser at 9 prosent av alle som har fått innvilget tidsbegrenset uførestønad ville ha fått fullt barnetillegg etter reglene for uførepensjon. I tillegg ville en del stønadmottakere ha fått redusert barnetillegg som følge av behovsprøvingen. Om lag 2 prosent av enslige forsørgere med tidsbegrenset uførestønad ville ha kommet dårligere ut som uførepensjonist.

På bakgrunn av resultatene fra evalueringen foreslår departementet at mottakere av tidsbegrenset uførestønad skal få rett til behovsprøvd barnetillegg etter samme regler som uførepensjonister. Dette vil sikre stønadmottakere med forsørgingsansvar og lav inntekt en samlet ytelse på om lag samme nivå som uførepensjon. Blant annet på grunn av behov for større endringer i saksbehandlings- og datasystemer foreslås at endringen gis virkning fra 1. juni 2006.

Samtidig blir det som følge av samordningen av regelverket for barnetillegget i uføreytelsene foreslått at det standardiserte barnetillegget faller bort for nye tilfeller. Av samme grunn foreslås det heller ikke at det standardiserte barnetillegget til tidsbegrenset uførestønad økes fra 17 kr til 27 kr per dag per barn fra 1. januar 2006 slik som i rehabiliterings- og attføringspengeordningen. En konsekvens av dette vil være at en del stønadmottakere får en lavere stønad ved overgang fra rehabiliteringspenger/attføringspenger til tidsbegrenset uførestønad. Dette gjelder dem som ikke får behovsprøvd barnetillegg.

2.5 Barnetillegget skal ikke være pensjongivende inntekt

Som pensjongivende inntekt regnes personinntekt etter skatteloven § 12–2, jf. folketrygdloven § 3–15 første ledd. Det er gjort unntak for visse ytelser i bestemmelsens andre ledd. Blant annet er pensjoner unntatt, og det følger av dette at behovsprøvd barnetillegg til alders- og uførepensjon ikke er pensjongivende inntekt.

Tidsbegrenset uførestønad er derimot pensjonsgivende inntekt og det standardiserte barnetillegget har vært medregnet. Det behovsprøvde barnetillegg er imidlertid uavkortet vesentlig høyere. Det er derfor ikke rimelig at det skal legges til grunn for beregning av pensjonsgivende inntekt. Dette er ikke en opptjent ytelse og bør likestilles med for eksempel overgangsstønad til enslig forsørger som ikke gir grunnlag for pensjonsopptjening. Det vises til lovforslaget i folketrygdloven § 3–15 andre ledd bokstav b.

2.6 Retting av § 3–26

Departementet foreslår å ta inn tidsbegrenset uførestønad i oppstillingen av inntekt som kan føre til reduksjon av ektefelletillegg og barnetillegg i folketrygdloven § 3–26 tredje ledd. Dette ble ved en inkurie ikke gjort da en rekke andre bestemmelser ble endret i forbindelse med innføringen av tidsbegrenset uførestønad fra 1. januar 2004.

2.7 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovendringene blir foreslått å tre i kraft 1. juni 2006 og blir gjort gjeldende også for løpende tilfeller. Det standardiserte barnetillegget på kr 17 per dag blir foreslått avvirket for nye tilfeller. Stønadmottakere som allerede er inne i ordningen og som ikke har krav på behovsprøvd barnetillegg, får beholde det standardiserte tillegget på 17 kr per dag per barn ut stønadsperioden.

Forslaget vil gi en merutgift på 59,1 mill. kroner i 2006 og vil øke i de påfølgende årene til vel 200 mill. kroner i 2009. Det behovsprøvde tillegget vil være noe mer krevende å administrere enn det standardiserte tillegget.

3 Ferietillegg – folketrygdloven § 4–14

3.1 Innledning

Det foreslås at det innføres et tillegg på 9,5 prosent til dagpengene for arbeidssøkere som har mottatt dagpenger i minst åtte uker.

3.2 Gjeldende rett

Dagpenger ytes etter gjeldende rett med en dagsats på 2,4 promille av tidligere inntekt (dagpengegrunnlaget), dvs. 62,4 prosent av dagpengegrunnlaget på årsbasis. Det gis barnetillegg til dagpengemottakere med forsørgeransvar, slik at kompensasjonsnivået for disse kan bli inntil 90 pro-

sent av grunnlaget. Dagpengegrunnlaget er begrenset til inntekter på maksimalt seks ganger Folketrygdens grunnbeløp.

3.3 Departementets vurdering og endringsforslag

Tidligere ble det utbetalt et ferietillegg på 9,5 prosent av utbetalte dagpenger, til arbeidssøkere som hadde mottatt dagpenger i mer enn åtte uker. Fra og med 2003 ble ordningen med ferietillegg avvirket. Det vises til Ot.prp. nr. 15 (2002–2003) om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (Dagpenger under arbeidsløshet) og lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering.

Avvikling av ferietillegget førte imidlertid til en ikke uvesentlig nedgang i ytelsen for arbeidssøkere som mottok dagpenger i mer enn åtte uker. Departementet ønsker å gjeninnføre dette tillegget, slik at arbeidssøkere med lengre ledighetsperioder får en bedre inntektssikring. Arbeidssøkere med rett til dagpenger har ikke rett til dagpenger i forbindelse med feriefravær, ettersom man da ikke kan regnes som reelle arbeidssøkere iht. kravene i folketrygdloven § 4–5. Et ferietillegg til dagpengene vil bidra til at arbeidssøkere likevel vil kunne ta ferie, på linje med ordinære arbeidstakere.

Dagpenger inklusiv barnetillegg skal ikke kunne utgjøre mer enn 90 prosent av dagpengegrunnlaget. Pr. i dag er det i folketrygdloven § 4–12 kun presisert at begrensningen gjelder barnetillegg. Som en konsekvens av at ferietillegg igjen innføres, bør bestemmelsen endres tilbake til slik bestemmelsen tidligere lød.

Dagpengemottakere som blir syke har etter folketrygdloven § 8–49 rett til sykepenger. Før 1. januar 2003 hadde disse dagpengemottakerne rett til 9,5 prosent ferietillegg til sykepengene. Som en konsekvens av at ferietilleggsordningen gjeninnføres for dagpenger, bør tilsvarende rett også gjeninnføres når det gjelder sykepenger etter denne særskilte hjemmelen.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 4–14, og forslag til endring av folketrygdloven § 4–12 tredje ledd og § 8–49 fjerde ledd.

3.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det tas sikte på at endringen skal tre i kraft 1. juli 2006. Det legges til grunn at alle dagpengemottakere med en dagpengeperiode på mer enn åtte uker vil få utbetalt ferietillegg på grunnlag av dagpengeutbetalinger fra og med ikrafttredelsesdato.

Av administrative grunner vil ferietillegg opptjent fra og med 1. juli 2006 ikke bli utbetalt før i 2007. Departementet vil fastsette overgangsregler om dette. Departementet vil komme tilbake til denne saken i budsjettet for 2007. På lang sikt anslås innføring av ferietillegg å innebære en økning av dagpengeutbetalingene på om lag 750 mill. kroner.

Innføring av ferietillegg har i tillegg administrative konsekvenser som følge av nødvendige tilpasninger i Aetats saksbehandlings- og utbetalings-systemer.

4 Utvidet rett til graderte pleiepenger

4.1 Innledning

Departementet foreslår at det skal kunne tilstås graderte pleiepenger til foreldre som i utgangspunktet har rett til 100 prosent ytelse, men har avlastningsordning for barnet. Dette vil gjøre det mulig for foreldrene å opprettholde kontakten med arbeidslivet.

4.2 Gjeldende rett. Bakgrunn

Det er et generelt krav om at barnet skal ha behov for kontinuerlig tilsyn og pleie fra en eller begge foreldrene for at det skal foreligge rett til pleiepenger etter folketrygdloven §§ 9–10 og 9–11. På grunn av dette kravet mente departementet at det ikke var anledning til å yte graderte pleiepenger. Heller ikke forarbeidene nevner muligheten for graderte ytelser. Departementet har imidlertid åpnet for at stønaden kan graderes i slutten av pleiepengeperioden i inntil to måneder når barnet som et ledd i rehabiliteringen deltar helt eller delvis i barnehage/skole.

Trygderetten har i to ankesaker (ankenr. 03/03918 og 04/02066) som gjaldt avslag på graderte pleiepenger, opphevet det påankede vedtaket og hjemvist saken til ny behandling i trygdeetaten. Begge kjennelsene gjaldt alvorlig progredierende sykdom hos barnet. Retten legger i sin begrunnelse vekt på at det etter folketrygdloven § 9–16 ytes pleiepenger etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden. Etter § 8–13 kan det ytes graderte sykepenger. Retten hjemviste saken fordi fylkestrygdekontoret ikke hadde vurdert forholdet til § 8–13.

Departementet var ikke enig i Trygderettens begrunnelse for hjemvisning, men fant likevel at det burde tilstås graderte pleiepenger i de aktuelle sakene og i lignende saker. Dette var på bakgrunn

av at departementet ønsket å fremme en lovendring om rett til graderte pleiepenger.

4.3 Departementets vurdering og forslag

Det fremgår av tilbakemeldinger fra flere fylker at graderingsmuligheten er for snever. Initiativ til spesialtilpassede ordninger i barnehage/SFO/skole må tas av foreldre i samarbeid med kommunen. Pleiepenger vil imidlertid bortfalle hvis en ordning opprettes og motivasjonen til å etablere en slik ordning vil være liten for foreldrene. Resultatet vil ofte være at foreldrene velger fulle pleiepenger og da mottar høyere ytelse enn hva som i realiteten ville vært nødvendig og hensiktsmessig. Foreldrenes kontakt med arbeidslivet blir dermed svekket og barna mister muligheten til å delta delvis i aktiviteter sammen med andre barn. Noen ganger kan også slike aktiviteter være en del av behandlingen av det enkelte barn.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at pleiepenger etter både §§ 9–10 og 9–11 skal kunne graderes ned til 50 prosent. Dette vil gjøre det mulig for foreldrene å holde kontakt med arbeidslivet og dessuten kunne sikre at barnet får verdifull stimulans. Det forutsettes at vilkårene for å tilstå fulle pleiepenger etter §§ 9–10 og 9–11 i utgangspunktet er oppfylt. Barnet trenger følgelig kontinuerlig tilsyn og pleie, men får slikt tilsyn i barnehage/skole, ved kommunale tilsyns-/avlastningsordninger eller av besteforeldre mv. deler av dagen eller noen dager i uken.

Bestemmelsen i § 9–11 praktiseres nå slik at det kan tilstås pleiepenger til foreldre med ansvar for barn med svært alvorlig progredierende sykdom kontinuerlig frem til barnet fyller 18 år.

For foreldrene vil muligheten til å kunne få tilstått graderte pleiepenger medføre at de kan komme frem til mer fleksible løsninger samtidig som de kan opprettholde kontakten med arbeidslivet.

Det vises til § 9–11 a i lovforslaget.

4.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Merutgiftene ved en utvidet rett til graderte pleiepenger i tilfelle etter §§ 9–10 og 9–11 er anslått til 12 mill. kroner.

Forslagene vil ikke ha administrative konsekvenser av betydning.

Endringene i loven foreslås å tre i kraft 1. januar 2006.

5 Presisering av lovhjemmel for rett til attføringspenger i en begrenset periode etter at attføringssaken er avsluttet av helsemessige årsaker når personen skal vurderes for andre trygdeytelser – folketrygdloven § 11–9 andre ledd

5.1 Innledning

For å unngå at det oppstår brudd i utbetaling i søkerens livsoppholdsytelse, er det i noen tilfeller behov for å kunne forlenge livsoppholdsytelsen en begrenset periode mens personen vurderes for andre ytelser. Departementet foreslår at det presiseres i folketrygdloven at attføringspenger skal kunne tilstås en begrenset periode etter at attføringssaken er avsluttet av helsemessige årsaker når personen vurderes for andre trygdeytelser. Perioden man skal kunne tilstå attføringspenger etter attføringen er avsluttet av helsemessige årsaker, foreslås utvidet fra 8 til 16 uker. Samtidig gjøres ordningen med at man kan forlenge overgangsperioden med rehabiliteringspenger med inntil 8 uker til sammenlagt 16 uker i forbindelse med overgang fra rehabiliteringspenger til attføringspenger permanent.

5.2 Bakgrunn. Gjeldende rett

Dersom attføringen avbrytes på grunn av sykdom, faller retten til attføringspenger bort. Videre attføring skal da avslås etter folketrygdloven § 11–6. Dersom det av medisinske grunner anses som aktuelt å vurdere om brukeren kan ha rett til andre trygdeytelser, fatter Aetat vedtak om attføringspenger i ventetid under attføringen i inntil 8 uker mens saken tilbakeføres til trygdeetaten (tilbakeføringsvedtak). Dette gjøres for å gi trygdekontoret tid til å vurdere og eventuelt treffe vedtak om annen trygdeytelse (rehabiliteringspenger, uføreytelser etc.), slik at man unngår at det oppstår brudd i utbetaling av søkerens livsoppholdsytelse.

Det fremgår ikke av loven hvor lang periode en vil kunne tilstå attføringspenger ved tilbakesending til trygdeetaten på grunn av helsemessige årsaker, og det er heller ikke noen bestemmelser om dette i attføringsforskriften. Det har imidlertid vært fast praksis siden 1994 at attføringspenger ved tilbakeføring til trygdekontoret skal kunne gis i inntil 8 uker på samme måte som det kan ytes rehabiliteringspenger ved overføring fra trygdeetat til Aetat i forbindelse med oppstart av attføring.

Fra 1. juli 2004 ble det gitt overgangsregler i forbindelse med at Aetat fikk et samlet ansvar for

vedtaksmyndighet i attføringssaker. Etter disse kan vedtak om rehabiliteringspenger utvides med ytterligere 8 uker til sammenlagt 16 uker. Overgangsreglene skulle gjelde ut 2005.

5.3 Departementets vurdering og forslag

I tilbakeføringsfasen gis det i dag vedtak om attføringspenger i ventetid under attføringen, med hjemmel i folketrygdloven § 11–9 andre ledd bokstav b.

Bestemmelsen om ventetid under attføringen i folketrygdloven § 11–9 andre ledd bokstav b er dermed blitt tolket utvidende slik at den også gir hjemmel for å kunne tilstå attføringspenger i en begrenset periode når en attføringssak er avsluttet av medisinske grunner og saken skal tilbakeføres til trygdeetaten for vurdering av andre trygdeytelser (rehabiliteringspenger eller uføreytelser). Det fremgår imidlertid ikke klart av bestemmelsens ordlyd at den også omfatter disse tilfellene.

Departementet foreslår derfor at folketrygdloven § 11–9 andre ledd endres slik at det kommer klart fram at det kan tilstås attføringspenger i en begrenset periode når yrkesrettet attføring er avbrutt på grunn av sykdom, og det av medisinske grunner anses som aktuelt å skulle vurdere brukeren for andre trygdeytelser.

I noen tilfeller vil det kunne ta mer enn 8 uker å behandle uføresøknaden, og det kan da forekomme at det ikke blir fattet vedtak om uføreytelser før de åtte ukene er utløpt. Enkelte personer vil dermed kunne risikere å bli stående uten livsoppholdsytelse mens de vurderes for uføreytelser eller rehabiliteringspenger. Departementet legger derfor opp til å utvide perioden for tilbakeføringsvedtakene fra 8 til 16 uker. Dette vil bli gjort ved forskrift i etterkant av lovvedtaket.

Det samme problem vil også kunne oppstå i forbindelse med oppstart av attføring når en person overføres fra rehabiliteringspenger for vurdering av rett til yrkesrettet attføring. Dette er midlertidig løst ved at en kan gi overføringsvedtak i inntil 16 uker. For å få en god sammenheng i disse regelverkene, vil departementet samtidig foreslå å gjøre disse overgangsreglene permanente.

5.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2006. Det anslås at endringen vil kunne medføre en kostnad på hhv. om lag 4,7 og 3,7 mill. kroner knyttet til attførings- og rehabiliteringspenger.

Forslaget antas ikke å ha administrative konsekvenser av betydning.

6 Utvidelse av arbeidsgivers lønnspliktperiode fra 5 til 10 dager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden – lønnspliktloven § 3 (1)

6.1 Innledning

Departementet foreslår å utvide arbeidsgivers lønnspliktperiode fra 5 til 10 dager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden. Arbeidsgiverperioden 15 dager ved permittering mindre enn 40 pst. reduksjon av arbeidstiden opprettholdes. Forslaget er i tråd med forslag fra regjeringen Bondevik II, jf. St.prp. nr. 1 (2005–2006).

6.2 Bakgrunn

Adgangen til å benytte permitteringer innebærer en mulighet for arbeidsgiver til å overvelte normale lønnskostnader og normal bedriftsrisiko til folketrygden. Ved uventet og antatt kortvarig lav aktivitet overtar trygdesystemet arbeidsgivers lønnsforpliktelser helt eller delvis for en begrenset periode. Et for sjenerøst permitteringsregelverk kan medføre for hyppige permitteringer.

6.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet er av den oppfatning at dagens regelverk med en arbeidsgiverperiode på 5 dager velter for mye av bedriftenes lønnskostnader over på trygdesystemet. I perioder med bedring på arbeidsmarkedet medfører det samfunnsmessige kostnader å la deler av arbeidsstyrken være permittert.

På bakgrunn av dette vil departementet foreslå å øke arbeidsgiverperioden fra 5 til 10 dager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden.

6.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen i lov om lønnsplikt under permittering trer i kraft 1. januar 2006. Lovendringen innebærer en innsparing på 65 millioner kroner. Lovendringen vil ikke ha administrative konsekvenser.

7 Endring i permitteringsperioden og i arbeidsgivers lønnspliktperiode – folketrygdloven § 4–7 annet ledd og lønnspliktloven § 3 (2) første ledd

7.1 Innledning

Det foreslås at det gis hjemmel for å fastsette permitteringsperioden med rett til dagpenger, folketrygdloven § 4–7 annet ledd, og perioden før arbeidsgivers lønnspliktperiode gjeninntretr, lønnspliktloven § 3 (2) første ledd, i forskrift.

7.2 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett er hovedregelen i folketrygdloven at det kan permitteres med dagpenger i 26 uker i løpet av en 18 måneders periode. I lønnspliktloven er samtidig hovedregelen ved permittering at perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntretr er 26 uker i løpet av en 18 måneders periode. Ved Arbeids- og sosialdepartementets forskrift av 17. juni 2005 er permitteringsperioden og perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntretr forlenget til 42 uker frem til 1. januar 2006. Den sist vedtatte midlertidige forskriften som forlenger perioden for permittering med dagpenger og perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntretr til 42 uker, utløper den 31. desember 2005. Den lovbestemte dagpengeperioden på 26 uker vil da igjen tre i kraft, med mindre dispensasjonsadgangen igjen benyttes.

7.3 Departementets vurdering og forslag

Arbeids- og sosialdepartementet foreslår at retten til dagpenger under permitteringer og perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntretr, bør tas ut av loven og heller fastsettes i forskrift. Betingelsene for å permittere opprettholdes, men tidsperioden det kan permitteres med dagpenger og tidsperioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntretr, vil nå bli fastsatt i en permanent forskrift. Dette vil gi bedre forutsigbarhet for både arbeidstakere og arbeidsgivere enn dagens praksis med midlertidige forskrifter. Det vises til omtale av dagpengeperioden under kap. 2541 Dagpenger i St.prp. nr. 1 (2005–2006) Tillegg nr. 1.

Det fremmes et forslag om en endring av folketrygdloven § 4–7 annet ledd og lønnspliktloven § 3 (1) første ledd. Det vises til lovforslaget.

7.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser.

Det tas sikte på at endringen skal tre i kraft 1. januar 2006, slik at ny forskrift kan iverksettes fra samme tidspunkt som gjeldende, midlertidige forskrift opphører.

Lovendringen har i seg selv ikke økonomiske konsekvenser. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (2005–2006) Tillegg nr. 1.

Forslaget kan iverksettes uten vesentlige administrative konsekvenser.

8 Merknader til de enkelte paragrafer

8.1 Endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd

Til § 3–15 annet ledd bokstav b

Endringen innebærer at behovsprøvd barnetillegg til tidsbegrenset uførestønad ikke skal være pensjonsgivende inntekt. Det vises til punkt 2.

Til § 3–25

Endringen innebærer at mottaker av tidsbegrenset uførestønad skal få rett til behovsprøvd barnetillegg etter samme regler som uførepensjonister. Det vises til punkt 2.

Til § 3–26

Da tidsbegrenset uførestønad ble innført fra 1. januar 2004 var det nødvendig med lovtekniske justeringer av en rekke bestemmelser. Ved en inkurie ble ikke opplistingen av ytelser i § 3–26 endret i forbindelse med innføringen av tidsbegrenset uførestønad. Denne endringen foretas derfor nå. Det vises til punkt 2.

Til § 4–7 annet ledd

Endringen innebærer permitteringsperioden på dagpenger som i dag er fastsatt i loven tas ut. Videre gis departementet en adgang til å kunne fastsette perioden med rett til dagpenger under permittering ved forskrift. Det vises til punkt 7.

Til § 4–12

Som følge av gjeninnføringen av ferietillegg, endres presiseringen i § 4–12 tredje ledd om at dagpenger inklusiv barnetillegg, men eksklusiv ferietillegg, ikke kan utgjøre mer enn 90 prosent av

dagpengegrunnlaget. Denne presiseringen gjaldt også før 1. januar 2003. Det vises til punkt 3.

Til § 4–14

Det innføres et tillegg til dagpengene som 9,5 prosent av utbetalte dagpenger foregående år. Bestemmelsen tilsvarer den tidligere folketrygdloven § 4–14 som ble opphevet med virkning fra 1. januar 2003. Det vises til punkt 3.

Til § 8–49

Som følge av at ordningen med ferietillegg til dagpenger gjeninnføres, gjeninnføres også den tidligere ordningen med rett til ferietillegg av utbetalte sykepenger etter folketrygdloven § 8–49. Bestemmelsen tas inn som nytt tredje punktum i fjerde ledd, slik den også gjaldt til og med 31. desember 2002. Det vises til punkt 3.

Til § 9–10 første ledd

I forhold til forslaget om graderte pleiepenger i ny § 9–11a er det nødvendig å ta ut av lovteksten at barnets behov for kontinuerlig tilsyn skal være «fra en av foreldrene». Graderte pleiepenger forutsetter at barnet har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie, men at det delvis kan ivaretas ved avlastningstiltak. Det vises til punkt 4.

Til § 9–11

I bestemmelsens første ledd er «fra en eller begge foreldrene» tatt ut tilsvarende som i § 9–10 første ledd. Samtidig er det presisert i lovteksten at begge foreldrene kan få pleiepenger samtidig hvis barnets behov tilsier det. Det vises til punkt 4.

Til ny § 9–11 a

Bestemmelsen innebærer at det kan tilstås graderte pleiepenger fra begynnelsen av en stønadsperiode. Det er en forutsetning at barnet i utgangspunktet trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men at barnets omsorgsbehov er dekket ved tilsynsordning deler av dag eller noen dager i uken. Det vises til punkt 4.

Til § 11–9 annet ledd ny bokstav d

Bestemmelsen angir når det kan ytes attføringspenger. Ny bokstav d lovfester gjeldende praksis om at det kan innvilges attføringspenger når yrkesrettet attføring avbrytes på grunn av sykdom og

medlemmet av medisinske grunner vurderes for andre trygdeytelser. Det vises til punkt 5.

Til § 12–13 nr. 1 tredje ledd og nytt fjerde ledd

Endringen innebærer at mottaker av tidsbegrenset uførestønad skal få rett til behovsprøvd barnetillegg etter samme regler som uførepensjonister. Det vises til punkt 2.

8.2 Endringer i lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering

Til § 3 (1) første ledd

Arbeidsgivers lønnspliktperiode utvides fra 5 til 10 dager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden. Det vises til punkt 6.

Til § 3 (2) første ledd

Endringen innebærer at perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre ved permittering som i dag er fastsatt i loven tas ut. Departementet gis adgang til å fastsette perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre ved forskrift. Det vises til punkt 7.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd og lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd og lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd og lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–15 annet ledd bokstav b skal lyde:

barnetillegg til tidsbegrenset uførestønad etter folketrygdloven § 12–13 nr. 1 fjerde ledd og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15–7, § 16–7 og § 17–6.

§ 3–25 første ledd skal lyde:

Til en person som mottar uførepensjon, *tidsbegrenset uførestønad* eller alderspensjon, ytes det et barnetillegg for hvert barn vedkommende forsørger.

§ 3–26 tredje ledd bokstav e skal lyde:

ytelser fra folketrygden i form av dagpenger under arbeidsløshet og kursstønad etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11, *tidsbegrenset uførestønad etter kapittel 12* og fødselspenger, svangerskapspenger og adopsjonspenger etter kapittel 14

§ 4–7 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet skal i forskrift fastsette lengden på perioden med rett til dagpenger ved hel eller delvis permittering hos samme arbeidsgiver.

§ 4–12 tredje ledd skal lyde:

Dagpenger inklusive barnetillegg, *men eksklusive ferietillegg*, kan ikke utgjøre mer enn 90 prosent av medlemmets dagpengegrunnlag.

Ny § 4–14 skal lyde:

Til medlem som har mottatt dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et kalenderår, ytes et ferietillegg til dagpengene.

Ferietillegget utgjør 9,5 prosent av de dagpengene som er utbetalt i kalenderåret.

Ferietillegget utbetales snarest mulig etter utgangen av ferieopptjeningsåret, eller når medlemmet har hevet dagpenger i en full stønadsperiode (se § 4–15 første og andre ledd).

§ 8–49 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom et medlem har mottatt dagpenger og/eller sykepenger i mer enn åtte uker i et kalenderår, ytes det et ferietillegg på 9,5 prosent til sykepengene.

Kapittel 9 innledningen nytt femte strekpunkt skal lyde:

– *graderte pleiepenger står i § 9–11 a*

Nåværende femte til åttende strekpunkt blir sjette til niende strekpunkt.

§ 9–10 første ledd første punktum skal lyde:

Til et medlem som har omsorg for barn under 12 år som er eller har vært innlagt i helseinstitusjon, ytes det pleiepenger hvis barnet trenger kontinuerlig tilsyn og *pleie*.

§ 9–11 første ledd skal lyde:

Til et medlem som har omsorg for barn under 18 år som har en livstruende eller annen svært alvorlig sykdom eller skade, ytes det pleiepenger. Det er et vilkår at medlemmet av hensyn til barnet må oppholde seg i en helseinstitusjon mens barnet er innlagt, eller må være hjemme fordi barnet trenger kontinuerlig tilsyn og *pleie*. *Begge foreldre kan få pleiepenger samtidig, hvis det er behov for det.* Også andre enn barnets foreldre kan få pleiepenger dersom det er nødvendig av hensyn til barnet.

Ny § 9–11 a skal lyde:

§ 9–11 a. Graderte pleiepenger

Det kan ytes graderte pleiepenger i tilfeller når barn som nevnt i §§ 9–10 og 9–11, trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men hvor det er etablert tilsyns- eller avlastningsordning deler av dagen eller noen dager i uken. Ytelsen kan graderes ned til 50 prosent.

§ 11–9 annet ledd ny bokstav d skal lyde:

i ventetid etter attføringen, når medlemmet på grunn av sykdom skal vurderes for andre trygdeytelser.

§ 12–13 nr. 1 tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Bestemmelsene i § 10–10 tredje ledd og fjerde ledd, §§ 10–11, 10–14 og 10–15 kommer tilsvarende til anvendelse på tidsbegrenset uførestønad.

Til tidsbegrenset uførestønad kan det ytes barne-tillegg etter §§ 3–25 og 3–26.

II

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endringer:

§ 3 (1) første ledd bokstav a skal lyde:

a) 10 arbeidsdager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden

§ 3 (2) nytt første ledd skal lyde:

Departementet skal i forskrift fastsette lengden på perioden før arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering gjeninntre. Tid hvor arbeidstakeren har vært

permittert som følge av arbeidskamp, regnes ikke med ved beregning av permitteringstid etter dette ledd.

III

Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser.

1. Endringene i folketrygdloven §§ 4–7, 9–10, 9–11, 9–11 a og 11–9 trer i kraft 1. januar 2006.
2. Endringene i folketrygdloven §§ 3–15, 3–25, 3–26 og 12–13 trer i kraft 1. juni 2006. I løpende tilfeller kan stønadmottaker beholde det standardiserte barnetillegget ut stønadsperioden.
3. Endringen i folketrygdloven §§ 4–12, 4–14 og 8–49 trer i kraft 1. juli 2006.
4. Endringene i lønnspliktloven trer i kraft 1. januar 2006.
5. Departementet kan fastsette forskrifter om overgangsbestemmelser.

Grafisk produksjon: PDC Tangen a.s

241 378
Trykk.no